

FM: Janvārī laba kopbudžeta ieņēmumu izpilde

Publicēts: 04.03.2021.

[Jaunami](#)

Atbilstoši Valsts kases publicētajiem datiem konsolidētajā kopbudžetā šā gada janvārī ieņēmumi pārsniedza izdevumus, tādējādi kopbudžetā veidojās 170,2 miljonu eiro pārpalikums un tā apmērs bija par 58,3 miljoniem eiro augstāks nekā 2020. gada janvārī. Kopbudžeta ieņēmumi šā gada janvārī saņemti par 35,5 miljoniem eiro jeb 3,6% lielākā apmērā nekā 2020. gada janvārī un bija 1 025,7 miljoni eiro, bet izdevumi samazinājušies par 22,8 miljoniem eiro jeb 2,6% un izlietoti 855,6 miljonu eiro apmērā. Kopbudžeta ieņēmumu pieaugumu nodrošināja augstāki ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi.

Ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi kopbudžetā janvārī saņemti 177,3 miljonu eiro apmērā, kas bija par 77,9 miljoniem eiro jeb 78,3% vairāk nekā 2020. gada sākumā. Šogad janvārī saņemtas atmaksas no Eiropas Komisijas par Eiropas Savienības (ES) struktūrfondu projektu īstenošanu, kamēr pērn janvārī šādu maksājumu nebija. Janvārī plānoto apmēru pārsniedza nenodokļu ieņēmumi, jo ieņēmumos tika saņemti 6,7 miljoni eiro no Valsts kases veiktās eiroobligāciju papildu emisijas. Taču šie ieņēmumi atbilstoši Eiropas Kontu sistēmas metodoloģijai vispārējās valdības budžeta ieņēmumos tiks uzskaitīti tikai daļēji. Kopumā gan nenodokļu ieņēmumi kopbudžetā saņemti par 7 miljoniem eiro jeb 18,2% mazākā apmērā nekā pērn, veidojot 31,4 miljonus eiro. Tāpat, turpinoties Covid-19 krīzei, par 6,4 miljoniem eiro jeb 15,8% samazinājušies ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem, veidojot 33,9 miljonus eiro.

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumi janvārī saņemti 783 miljonu eiro apmērā, kas Covid-19 krīzes ietekmē bija par 26,7 miljoniem eiro jeb 3,3% zemāki nekā 2020. gada janvārī, kad infekcijas izplatība situāciju Latvijā vēl nebija ietekmējusi. Jāatzīmē, ka pērn janvārī nodokļu ieņēmumu līmenis kopumā bija ļoti augsts (kopbudžeta plāna pārpilde par 59,3 miljoniem eiro jeb 7,9%), kas bija saistīts ar norēķiniem par dividenžu izmaksu, 2019. gada nogalē noslēdzoties uzņēmumu ienākuma nodokļa reformas pārejas periodam. Nodokļu ieņēmumu samazinājumu ietekmēja arī janvārī piešķirtie termiņa pagarinājumi līdz 3 gadiem nepilnu 20 miljonu eiro apmērā. Zemāki nekā pērn nodokļu ieņēmumi šogad janvārī kopbudžetā tika iepriekš prognozēti, taču ieņēmumu plāns, neskatoties uz ierobežojumiem tirdzniecībai un citiem pakalpojumiem, pildījies labi, nodokļu ieņēmumiem par 31,7 miljoniem eiro jeb 4,2% pārsniedzot plānoto.

Jāatzīmē, ka ieņēmumi pa nodokļu veidiem janvārī ir jāvērtē piesardzīgi. Lai mazinātu administratīvo slogu nodokļu maksātājiem, ar 2021. gada 1. janvārī stājās spēkā vienotais nodokļu konts, Valsts ieņēmumu dienestam vienotajā kontā iemaksāto naudas summu sadalot nodokļu maksātāja saistību segšanai pa nodokļu veidiem. Janvārī ir radusies situācija, ka mēneša beigās valsts pamatbudžeta ieņēmumos palika nesadalītie nodokļu ieņēmumi 108,4 miljonu eiro apmērā, kas tiks attiecināti uz konkrētajiem nodokļu veidiem un attiecīgajiem budžeta līmeņiem tikai turpmākajos mēnešos, rodoties atbilstošām nodokļu saistībām. Tādējādi janvārī nevar veikt pilnvērtīgu analīzi pa nodokļu veidiem un kopbudžeta līmeņiem.

Kopbudžeta izdevumi šā gada janvārī, salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, ir samazinājušies, un situācija ir atšķirīga no 2020. gadā novērotā, kad izdevumu apmērs ik mēnesi pārsniedza 2019. gada izdevumu līmeni kopbudžetā, tomēr šogad kopumā ir sagaidāms izdevumu pieaugums. Lielā mērā to ietekmēs valdības apstiprinātais atbalsts tautsaimniecībai Covid-19 seku mazināšanai. Pēc Finanšu ministrijas novērtējuma uz šā gada 21. februāri valdības piešķirtā atbalsta apjoms (tai skaitā konceptuāli pieņemtie lēmumi) šim gadam jau sasniedz 2,6 miljardus eiro, kas negatīvi ietekmēs plānoto budžeta bilanci. Vispārējās valdības budžeta bilances prognozes tiks aktualizētas šā gada aprīlī, sagatavojot Stabilitātes programmu 2021.-2024. gadam.

Kopumā šā gada janvārī kopbudžeta izdevumi bijuši par 22,8 miljoniem eiro jeb 2,6% zemāki nekā 2020. gada janvārī, un lielākais izdevumu samazinājums pret 2020. gada janvārī vērojams kapitālajos izdevumos, kas sarukuši par 32,5 miljoniem eiro jeb 37,5%, veidojot 54,1 miljonus eiro. Kapitālo izdevumu samazināšanās vērojama kā valsts, tā arī pašvaldību budžetā. Pašvaldībās samazinās izdevumi, kas saistīti ar ES fondu īstenošanu, jo 2014.-2020. gada plānošanas perioda cikls tieši pašvaldību īstenotos pasākumos

pamazām tuvojas nobeiguma fāzei. Arī valsts budžetā zemāki bijuši ar ES fondiem saistītie izdevumi, tomēr lielākoties izdevumu samazināšanos ietekmēja zemāki kapitālie izdevumi Nacionālajos bruņotajos spēkos.

Ievērojams samazinājums pret 2020. gadu bijis kopbudžeta izdevumos precēm un pakalpojumiem, arī subsīdijām un dotācijām. Preču un pakalpojumu izdevumi veidoja 86,6 miljonus eiro, kas bija par 19,6 miljoniem eiro jeb 18,5% mazāk nekā 2020. gada janvārī. Līdzīgi kā kapitālie izdevumi, arī izdevumi precēm un pakalpojumiem samazinājušies gan valsts, gan pašvaldību budžetā, kas daļēji saistīts ar attālināto darbu un mācībām, kā arī zemākiem izdevumiem Nacionālo bruņoto spēku vajadzībām. Subsīdijas un dotācijas kopbudžetā veiktas 151 miliona eiro apmērā un, salīdzinot ar 2020. gada janvāri, tās samazinājušās par 14,6 miljoniem eiro jeb 8,8%. To noteica zemāki izdevumi lauksaimniecības ES fondu projektu īstenošanai, kā arī sabiedriskajam transportam. Tāpat jāatzīmē, ka izdevumi atlīdzībai kopbudžetā veikti mazliet zem 2020. gada janvāra izdevumu līmeņa (-0,3%), veidojot 140,4 miljonus eiro.

Savukārt izdevumu pieaugums kopbudžetā janvārī vērojams sociāla rakstura maksājumos, kas pieauga par 47 miljoniem eiro jeb 16,9%, sasniedzot 325,8 miljonus eiro. Izdevumu pieaugumu lielā mērā sekmēja valdības apstiprinātie pasākumi iedzīvotāju un uzņēmumu atbalstam Covid-19 krīzē. Sociāla rakstura maksājumi ietver janvārī veiktos izdevumus algu subsīdijām, dīkstāves pabalstiem un grantiem uzņēmumiem apgrozāmajiem līdzekļiem, attiecīgi 3,7 miljonus eiro, 14,7 miljonus eiro un 16,1 miljonu eiro. Tāpat turpinās nozīmīgs pieaugums slimības pabalstu izdevumos – par 7,2 miljoniem eiro jeb 30,6%, salīdzinot ar janvāri pērn. Atbilstoši Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem šā gada janvārī pabalstu saņēmēju skaits palielinājās par 22%, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. Salīdzinoši mērens pieaugums janvārī bijis pensiju izdevumos, tikai 3 miljoni eiro jeb 1,6%, tomēr tas saistīts ar nobīdēm izmaksu datumos saistībā ar brīvdienām un svētku dienām. Izdevumiem valsts pensijām šogad kopumā valsts budžetā plānots aptuveni 6% pieaugums.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-janvari-laba-kopbudzeta-ienemumu-izpilde>